

Δημιουργία ψηφιακής βάσης δεδομένων μνημείων του λόγου των Ελλήνων Βλάχων

Κώστας Δ. Ντίνιας

Καθηγητής Γλωσσολογίας - Ελληνικής Γλώσσας και Διδακτικής,
Παιδαγωγικό Τμήμα Νηπιαγωγών του Πανεπιστημίου Δυτικής Μακεδονίας
kdinas@uowm.gr

Abstract

*Creation of a digital database of monuments of the speech of the Greek Vlachs
The Scientific Society for the Study of the Culture of the Vlachs, in accordance
with its statutory objective, attempts the systematic recording and study of
monuments of the speech of the Greek Vlachs, following scientifically patented
methods and techniques, at all stages of the research, in the collection and
storage of the material as well as in their archiving and publication.
The announcement briefly mentions the reasoning, the individual goals, the
methodological principles and the progress of the project so far.*

Keywords: *Greek Vlachs, monuments of speech.*

Η Επιστημονική Εταιρία Μελέτης του Πολιτισμού των Βλάχων σύμφωνα, με τον καταστατικό της στόχο, επιχειρεί τη συστηματική καταγραφή και μελέτη μνημείων του λόγου των Ελλήνων Βλάχων, ακολουθώντας επιστημονικά κατοχυρωμένες μεθόδους και τεχνικές, σε όλα τα στάδια της έρευνας, στη συλλογή και αποθήκευση του υλικού καθώς και στην αρχειοθέτηση και δημοσιοποίησή τους.

Ο πολιτισμός των Βλάχων της Ελλάδας δεν έχει τύχει συστηματικής μελέτης και καταγραφής σε ένα συνολικό πλαίσιο. Ενώ έχουν πραγματοποιηθεί πολυάριθμες και αξιόλογες εργασίες για συγκεκριμένους τύπους εγκατάστασης των Βλάχων και συγκεκριμένες όψεις του πολιτισμού τους, παρατηρείται μια αξιοπρόσεκτη έλλειψη μιας πιο συνολικής έρευνας και καταγραφής. Η Επιστημονική Εταιρεία Μελέτης του Πολιτισμού των Βλάχων, από την ίδρυσή της, έχει ως στόχο τη συστηματική καταγραφή και μελέτη του εν λόγω πολιτισμού, ακολουθώντας επιστημονικά κατοχυρωμένες μεθόδους και τεχνικές, σε όλα τα στάδια της έρευνας: τόσο κατά τη συλλογή και αποθήκευση του υλικού, όσο και κατά την αρχειοθέτηση και δημοσιοποίηση.

Το έργο που αναλάβαμε ως Εταιρεία να υλοποιήσουμε με τη συγχρηματοδοτούμενη οικονομική στήριξη πολλών –και ιδιαίτερος απλών ανθρώπων– αφορά τη συλλογή “μνημείων του λόγου” των Βλάχων της Ελλάδας καθώς και τη δημοσιοποίηση ενός ψηφιακού αρχείου, όπου οι ενδιαφερόμενοι θα μπορούν να έχουν απρόσκοπτη πρόσβαση στο υλικό που πρόκειται να συλλεχθεί και να τύχει επιστημονικής επεξεργασίας και ανάλυσης. Με αυτόν τον τρόπο, διασφαλίζεται τόσο η προβολή της έρευνας που πρόκειται να γίνει στο πλαίσιο της δράσης, όσο και η διάχυση των αποτελεσμάτων της προς κάθε ενδιαφερόμενο.

Συγκεκριμένα, ως “μνημεία του λόγου” ορίζουμε όλες τις εκφάνσεις της προφορικής, άυλης πολιτισμικής κληρονομιάς των Ελλήνων Βλάχων. Κάτι τέτοιο συμπεριλαμβάνει τόσο μύθους, παραμύθια, δημοτικά τραγούδια, παραδόσεις και δοξασίες, ευτράπελες διηγήσεις, αινίγματα, παροιμίες, επωδές, ευχές και κατάρες ως δημιουργήματα του λαϊκού πολιτισμού, όσο και αφηγήσεις σχετικά με βιωμένες εμπειρίες που μπορεί να αφορούν συγκεκριμένες θεματικές ενότητες (π.χ. φύλο, εργασία, διασκέδαση, κτλ.).

Μέσα από τη δράση θα αναδειχτούν πτυχές του λαϊκού πολιτισμού, της καθημερινής ζωής, του παραδοσιακού βίου, της λαϊκής σοφίας, των ηθών και των εθίμων. Με τον τρόπο αυτό θα εμπλουτιστεί η γνώση μας για τον ελληνικό πολιτισμό, τμήμα του οποίου αποτελεί και ο βλάχικος πολιτισμός. Επίσης η προβολή του υλικού, το οποίο περιλαμβάνει βασικά στοιχεία που συνέχουν τις τοπικές κοινωνίες και η ταυτόχρονη

διάχυση των αποτελεσμάτων και μέσω νέων και μοντέρνων εφαρμογών, προσανατολισμένων και προς νεότερα ακροατήρια, θα βοηθήσουν στη συνοχή των κοινοτήτων και θα ενδυναμώσουν τους δεσμούς της νέας γενιάς με την περιφέρεια, τις τοπικές κοινότητες και τον λαϊκό πολιτισμό.

Βασική επιδίωξη της δράσης είναι να τηρηθεί το κριτήριο της αντιπροσωπευτικότητας. Για τον λόγο αυτό θα γίνει προσπάθεια, ώστε να συγκεντρωθεί υλικό από όλες τις βλαχόφωνες περιοχές της Ελλάδας. Στην κατεύθυνση αυτή βασικό πλεονέκτημα της ΕΕΜΠΒ είναι το πλήθος των επιστημόνων που διαθέτει στις τάξεις της, οι οποίοι προέρχονται από διάφορες περιοχές της ελληνικής περιφέρειας. Η ευκολία, λοιπόν, και η επιστημονική εγκυρότητα κατά τη συλλογή του υλικού θα οδηγήσουν στη δημιουργία ενός αποθετηρίου “μνημείων λόγου” το οποίο θα είναι αξιοποιήσιμο ερευνητικά.

Η χωρική διασπορά των βλαχικών κοινοτήτων στην ελληνική επικράτεια, ο όγκος και ο πλούτος των πληροφοριών, οι πολλές πτυχές της έρευνας απαιτούν συνέπεια, τήρηση αυστηρά επιστημονικών κανόνων και διεπιστημονικότητα, στοιχεία που η ΕΕΜΠΒ μπορεί να εγγυηθεί με τη συμμετοχή των καταξιωμένων επιστημόνων που την απαρτίζουν. Ακόμα, η ίδια η προφορική φύση των “μνημείων λόγου” αλλά και η προχωρημένη ηλικία αρκετών πληροφορητών, των τελευταίων ουσιαστικά που έχουν προλάβει τον παραδοσιακό βίο των βλάχικων κοινοτήτων, καθιστούν πλέον αναγκαία μία ολοκληρωμένη προσπάθεια καταγραφής όλου αυτού του προφορικού πολιτισμικού πλούτου.

Συνοψίζοντας, η παρουσιαζόμενη δράση περιλαμβάνει τόσο συλλογή και τεκμηρίωση υλικού αντλούμενου από την προφορική παράδοση των Ελλήνων Βλάχων με επιστημονικές μεθόδους και πρακτικές, όσο και την ευρεία προβολή αυτού του πολιτισμού στο κοινό, μέσα από την αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών του διαδικτύου. Η ιστοσελίδα της Εταιρίας θα εμπλουτιστεί με το υλικό που θα συλλεγεί, με διαδραστικό χάρτη, με πολυμέσα (φωτογραφίες, ηχητικά ντοκουμέντα, βίντεο, κτλ.).